

**LEIOAKO UDALEKO KARGU
PUBLIKODUNEN ETIKA ETA
JOKABIDE-KODEA**

AURKIBIDEA

1	Sarrera eta testuingurua	3
2	Objektua	3
3	Izaera	¡Error! Marcador no definido.
4	Kontzeptuak.....	4
5	Balio etikoak eta jokabide-arauak.....	5
5.1	Integritatea.....	¡Error! Marcador no definido.
5.1.1	Baterazintasun-politika.....	¡Error! Marcador no definido.
5.2	Impartzialtasuna eta objektibotasuna.....	5
5.3	Zintzotasuna	¡Error! Marcador no definido.
5.3.1	Interes-gatazka.....	6
5.3.2	Oparien politika.....	¡Error! Marcador no definido.
5.4	Eredugarritasuna	7
5.5	Erantzukizuna.....	8
5.6	Errespetua	9
5.7	Eraginkortasuna eta efizientzia	10
5.8	Bikaintasuna eta dedikazioa	11
5.9	Lidergoa	11
5.10	Berrikuntza.....	11
5.11	Gardentasuna eta datuen irekiera	12
6	Leioako Udalaren Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordea	13
6.1	Funtzioak.....	13
6.2	Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordeak har ditzakeen neurriak.....	14
7	Berrikuspena eta eguneratzea	14

1 Sarrera eta testuingurua

Udalak herritarrengandik hurbilen dauden administrazio-publikoak dira, eta, beraz, bereziki garrantzitsua da haien kudeaketa etika publiko eta komun batetik ezartzea, ustelkeria edo iruzur kasu oro baztertuz eta jardunbide egokiak sustatuz.

Herritarrekiko hurbiltasun horretatik, Leioako Udala kudeaketa publiko modernoa, eraginkorra eta kalitatezko zerbitzu publikoekin egitearekin desberdintzen da. Bikaintasunak markatutako kudeaketa-ildo horretan, etika publikoa sendotu egiten da erakundeak jorratu beharreko ardatz estrategiko gisa.

Leioako Udalak kode hau garatu du, bere ordezkari politikoek beren eginkizunak etika publikoko estandar gorenekin betetzeko eta Leioako herritar guztien aurrean erantzule izateko konpromisoarekin, indarrean dagoen legeriaren esparruan eta hautesleek eman dieten mandatuaren arabera.

Honen edukia Leioako Elizateko Udaleko Erregelamendu Organikoko eta Herritarren Partaidetzako Araudiko zinegotzien Estatutuaren VI. Tituluan ezarritakoaren arabera egin da. Testu honek erabat errespetatu eta zabaltzen ditu bertan jasotako printzipio, eskubide eta betebeharrak.

Kontuan hartu dira, halaber, OCDE-aren Kontseiluak integritate publikoaren arloan 2017an onartutako gomendioak. Horietan, integritate publikoa sektore publikoan partekatutako balio, printzipio, eta arau etikoak betetzearekin bat etortzea definitzen da, interes publikoei eusteko eta lehentasuna emateko, interes pribatuen gainetik, bereziki, sektore publikoan.

Gomendio horiek, alde batetik, integritate-sistema koherente eta oso batean jartzen dute lehentasuna, eta lehentasuna ematen zaie konpromiso politikoari, ondo definitutako erantzukizunei, estrategia sendo bati eta arau eta balio argi batzuei. Bigarrenik, integritate publikoaren kulturari balioa ematen zaio, non gizarteak, lidergoak, meritokraziak, prestakuntzak eta irekitasunak funtsezko zeregina izango duten, eta azkenik, garrantzia ematen zaio kontuak modu eraginkorrean emateari, arriskuak kudeatzeko, ikuskapen eta kontrol-neurrietarako, partaidetza-politiketarako ezarritako sistema batekin.

Era berean, kontuan hartu dira Euskadiko Toki-Erakundeetako buruzko legea eta haren 35. artikulua, toki-erakundeetako jokabide-kodeak ezartzen dituenak.

Ildo horretatik, nabarmendu behar da kode hau Leioako Udalaren Integritate Sistemaren barruan kokatzen dela, Alkatetzaren otsailaren 27ko 859/2023 Ebazpenean xedatutakoak bultzatu duena. Ebazpen horren bidez, formalki aktibatu zen Plangintza Estrategikoko Sistema oso bat Udal Osotasun Publikoan ezartzeko prozesu globala. Hori dela eta, testu hau Integritate Sistema honen funtsezko elementu bat da.

Azkenik, aipatu behar da, testu hau idazteko, [Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa eta haren sektore publikoko kargu publikodunen Etika eta Jokabide kodea](#) hartu dela erreferentzia modura, eredugarri gisa, Gobernu Kontseiluak onartu duena, eta Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkariaren 2016ko azaroaren 28ko 226. Zenbakian argitaratu dena. Kode horren kontzeptu batzuk Leioako Udalaren egoera eta uneko egoerara egokitu dira.

2 Objektua

Kode honek Leioako Udaleko Gobernu eta Administrazioa osatzen duten ordezkari politikoek beren udal-jardura politikoan hartu behar dituzten balio etikoak eta jokabide-arauak ezartzen ditu.

Dokumentu honen helburu nagusiak honako hauek dira:

- Leioako Udalaren integritate-politika osatzen duten elementu nagusietako bat izatea.
- Udalak erakunde gisa duen legitimitatea handitzea eta herritarrek erakunde horretan duten konfiantza indartzea.

- Leioako herritarrei zerbitzu publiko profesional, inpartzial eta osoa bermatzea.
- Leioako Udaleko ordezkari politikoek jarraitu beharreko printzipio, balio eta jokabideak argitzea.
- Jokabide-estandarrak indartzea erantzukizun publikoak gauzatzean.
- Gobernuaren eta administrazioaren arteko harreman egokirako jarraibideak ezartzea, barneko harreman pertsonalak normalizatuz.

3 Izaera

Testu honen sarreran ezartzen den moduan, kode hau Leioako Udalaren Integritate Sistemaren barruan kokatzen da. Sistema hori 859/23 Ebazpenaren eta 509/24 – 2/24 zenbakiduna, Ebazpenaren bidez onartutako Alkatetzaren jarraibideek bultzatu dute. Jarraibide horiek, besteak beste, Idazkaritza sailari agintzen diote udal-osotasun publikoko plangintza estrategikoaren sistema osoa diseinatzea.

Leioako Udalaren zerbitzuko kargu publikoa izendatzen den unetik, kode honi atxikitzea automatikoa izango da, karguari datxezkion erantzukizun penal, administratibo eta zibilak alde batera utzi gabe. Hala ere, onartu aurretik izendatu diren eta kode honen eraginpean dauden karguak kodeari atxikita daudela ulertuko da, kontrakorik adierazten ez badute hura onartu eta 15 eguneko epean.

Kode honetan ezarritako jokabideren bat betetzen ez bada, Udalaren Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeari jakinaraziko zaio, eta haren azken erabakia kontuan hartuko da, baina ez da loteslea izango. Hartu beharreko neurrien xehetasunak kode honen 6. puntuan jasota daude. Nolanahi ere, kargu publikodunei dagokie dimisioa gauzatzea edo, hala badagokio, kargua uzteko ahalmen diskrezionala hartzea.

Testu hau onartu ondoren, Udalak komunikazio, prestakuntza eta sentsibilizazio-prozesu bati ekingo dio, testuaren edukia ezagutu eta uler dezaten eta praktikan jar dezaten.

4 Kontzeptuak

Etika publikoaren esparruan aplikatu beharreko araudian termino desberdinak aurkitu ahal ditugu. Horregatik, beharrezkotzat jotzen da dokumentu honetan aipatzen den araudian erabilitako terminoak jasotzea. Alde batetik, Leioako Elizateko Udalaren Erregelamendu Organikoan eta Herritarren Partaidetzakoan, zehazki VI. Tituluan, Zinegotzien Estatutua, I. Kapituluak, zinegotzien eskubideak eta betebeharrak jasotzen dira eta 108. Artikuluak, gainera, zinegotzien jarduna arautu beharko duten hainbat printzipio jasotzen ditu. Bestalde, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioako eta haren sektore publikoko kargu publikodunen Etika eta Jokabide kodeak, dokumentu honetan ere aipatzen dena, balioen, printzipioen eta jokabideen kontzeptuen arabera egituratzen du bere edukia.

Kontzeptu horiek alde batera utzita, jarraian etika eta jokabide-kode hau Leioako Udaleko kargu publikodunentzat nola antolatuko den definitzen da, horietako bakoitzaren irismena behar bezala interpretatzen eta ulertzen dela bermatzeko:

- **PRINTZIPIOAK:** Parametro etiko unibertsalen multzo bat dira, gizarteko bizitza orientatzera bideratuak, eta, kasu zehatz honetan, kargu publikodunek beren kargua betetzean egiten duten ekintza orientatzera bideratuak.
- **BALIO ETIKOAK:** Funtsezko printzipioak dira, kargu publikodunen jokabidea eta erabakiak gidatzen dituztenak, beren eginkizunak betetzean. Balio horiek estandar moral eta sozialetan oinarritzen dira. Balio etikoek oinarri sendoa ematen dute, kargu publikodunen ekintzak guztien onerako eta karguari datxezkion betebeharrak betetzeko bideratzen dituenak.

- **JOKABIDE-ARAUAK:** Arau espezifikoak eta jarraibideak dira, kargu publikodunek, kasu honetan, beren kargua betetzean izango duten portaera zehazten dutenak. Arau horiek definitzen dute zer ekintza eta jarrera diren egokiak beren eginkizunak betetzeko, eta zeintzuk saihestu behar diren printzipio etikoekin eta komunitatearen interesekin bateraezina direlako.

5 Balio etikoak eta jokabide-arauak

Jarraian jasotzen diren balio etikoak eta jokabide-arauak kontuan hartuko dituzte udal-ordezkarik politikoei beren udal-jarduera politikoa gauzatzean. Balio horiek erabakiak hartzeko prozesuetan, udal-politiken garapenean eta kasu bakoitzean hartzen diren prozeduretan integratu beharko dituzte.

Gainera, balio horiek udal-gobernuko beste ordezkarik politikoei, enplegatu publikoei, gizarte eta elkarte-sareari eta, oro har, herritarrei harremanetan erabiliko dituzte.

5.1 Integritatea

Leioako Udaleko ordezkarik politikoei zerbitzu publikoaren printzipioekin bat etorri jardungo dute, interes pertsonalak kontuan hartu gabe eta herritarrei, beti, bidezko tratua bermatuz.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Beren jardun politikoa, beti, interes publikoa asetzeaz beteko dute, behar bezalako inplikazioekin eta herritarrei, beti, bidezko tratua bermatuz.
- Beren funtzio publikoak betetzean eragina izan dezaketen kanpoko eragin edo interferentziak edo edozein motatako presioak saihestuko dituzte, eta beren jardun politikoi buruzko arazoizko zalantzak planteatuko dituzte.
- Pertsona edo erakunde publiko zein pribatuaren alde edo faboritismo-nahiak eraginda jokatu dutelako edozein susmo saihestuko dute.
- Uko egingo diote abantaila, zuzena edo zeharkakoa, edo onura orori, proposatzen zaiena edo iradokitzen zaiena beren posizio instituzionalaren edo karguaren prerrogatibaren ondorioz baldin bada, eta hala badagokio, disuasio-neurri gisa adieraziko dute.
- Eskura dituzten bitarteko guztiak jarriko dituzte, beren jarraibideak edo erabakiak betetzen dituzten Udaleko langileek jarraibide edo erabaki horiek erabil ditzaten interes publikoa asetzeko, eta inoiz ez beren onurarako, zuzenean edo zeharka, edo hirugarren batzuk saritzen saiatzeko.

5.1.1 Bataerantzaren politika

Leioako Udaleko ordezkarik politikoei bataerantzaren arloan indarrean dagoen araudia beteko dute, eta beti beteko dituzte “Leioako Elizateko Udalaren Erregelamendu Organikoa eta Herritarren Partaidetzari” buruzko dokumentuan jasotako jarraibideak. Dokumentu hori 2013ko ekainaren 27ko osoko bilkuraren erabakiaren bidez onartu zen behin betiko eta BAO-n argitaratu zen, 182. zenbakiarekin, 2013ko irailaren 23an, astelehena, bai eta etorkizunean izan daitezkeen aldaketak ere.

5.2 Inpartzialtasuna eta objektibotasuna

Leioako Udaleko ordezkarik politikoei irizpide objektiboak, teknikoak eta neutraltasunezkoak soilik erabiliko dituzte beren eginkizunak betetzeko. Irizpide horiek interes orokorrean oinarrituko dira eta erakundearen zerbitzura dagoen talde teknikoaren laguntza izango dute erabaki inpartzialak hartzeko.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Objektibotasuna aplikatuko dute lanpostuak eskuratu, sustatu eta hornitzeko prozeduretan, kontratazio publikoan, diru-laguntzen izapideetan edo publizitatearen eta lehia askearen printzipioak ezarritako edozein lege-eskakizun betetzean, bai eta beren eginkizunak betetzean inpartzialtasuna babestean ere.
- Hirigintzaren esparruan, natura-ingurunea eta horren ingurunea zentzuz erabiliko dituzte, interes orokorrera soilik egokituz eta plangintza-funtzioa arduraz betez. Bereziki zainduko da interes orokorraren lehentasuna, inpartzialtasun eta objektibotasun parametroetan babestuta, Lurraldeko Informazio Batzordeak hartzen duen eremuarekin zerikusia duten jarduketak guztietan.
- Erabaki, ebazpen eta egintza guztiak informazio frogagarrian oinarrituko dituzte, eta eskura dituzten datuen analisi objektiboetan oinarritzen saiatuko dira, interes orokorrak eta tratu berdina eta ez diskriminatzailea asetzeko.
- Beharrezkoa izanez gero, aholku teknikoa eskatuko dute, baliabide propioen bidez, edo hala badagokio, kanpo baliabideen bidez, beren jardun politikoan planteatzen zaizkien gaiak objektibatzen eta behar bezala ebatzen laguntzeko.
- Karguan dihardutenean, edozein interes komertzial, enpresarial edo bestelakorekiko independentziari eutsiko diote.
- Ez dute eraginik izango, ez pertsonalki, ez beren kargura dituzten beste pertsona batzuen bidez, administrazio-izapideak edo prozedurak arintzen edo ebatzen, bidezko arrazoirik gabe, eta, inola ere ez, horrek norberaren onurarako justifikatu gabeko pribilegioa edo abantaila dakarrenean.
- Ez dute euren kargu publikoko izaera edozein abantaila lortzeko erabiliko, ez publikoa, ez pribatua.

5.3 Zintzotasuna

Leioako Udaleko ordezkari politikoek zintzotasunez eta interes publikoak eta interes subjektiborik ezak gidatuta jardungo dute, beren funtzio publikoak betetzea oztopa dezakeen interes pribatu oro aitortuz eta sor daitekeen edozein interes-gatazka konpontzeko beharrezko neurriak hartuz.

5.3.1 Interes-gatazkak

Interes-gatazka bat egongo da interes publiko baten edo batzuen eta izaera pribatuko edo publikoko beste interes batzuen arteko interferentzia-egoera bat agertzen denean, eta horrek arriskuan jar lezake betebeharrak publiko nagusiaren egikaritze independente, objektibo eta inpartziala. Haren kontzeptualizazioa eta garapena Iruzuraren aurkako Planean jasota dago, eta horri lotzen gatzazkio.

Legeak, hala badagokio, ezartzen dituenak eta bertan jasotzen diren betebeharrak alde batera utzi gabe, arlo honetan jokabide-arau hauek beteko dira:

- Leioako Udaleko ordezkari politikoek horren berri eman beharko dute, idatziz ahal bada eta horretarako ezarritako prozeduraren arabera, Udalaren iruzurraren aurkako neurrien planean jasota dagoena, baldin eta edozein erabaki edo jardueretan beren interesak eta interes publikoa talka badaitezke. Era berean, alde batera geldituko dira zuzeneko edo zeharkako interes pertsonala duten edo interes-borroka hori egon daitekeela ondorioztatu daitekeen egintza guztietan.

- Era berean, ez dute inolako negozio edo jarduerarik egingo, baldin eta, zuzenean edo zeharka, udalaren interes publikoekin talka egin badezakete edo erabakiak hartzeko prozesuan objektibotasuna zalantzan jartzen badute.
- Ez dituzte beren prerrogatibak edo eskumen instituzionalak erabiliko prozedurak arintzeko, kargetatik salbuesteko edo hirugarrenei Leioako udalerritik kanpoko interesengatik onura motaren bat emateko.
- Alderdi politikoetako eta sindikatu etako zuzendaritza-organo exekutiboetan kargu publikoak betetzeak ez du inola ere eragotziko edo arriskuan jarriko udal-eginkizunak betetzea.
- Barneko informazio-sistemaren bidez (salaketa-kanala) eta hura erabiltzeko onartutako prozeduran jasotako baldintzetan, edozein arau-hauste edo ustelkeria-egoeraren berri emango dute.
- Ez dute onartuko beren zintzotasuna zalantzan jar dezakeen onurarik, erabakiak hartzea edo horietan parte hartzea baldintzatzen duenik edo baldintzatu dezakeenik, beren lanbide-eskumeneko gaietan

5.3.2 Oparien politika

Leioako Udaleko ordezkari politikoek uko egingo diote pertsona edo entitate publiko edo pribatuen opari edo zerbitzu orori, baldin eta ohiko, gizarteko eta gizalegezko erabileretatik haratago badao eta beren karguagatik ematen badute. Horretarako, jokabide-arau hauek bete beharko dira:

Beren lanpostua kontuan hartuta egin daitekeen edozein opari, zerbitzu, onura edo mesede errefusatuko dute bere buruarentzat edo familiarentzat, edozein dela ere opariaren izaera, eta oparia eskaini duen pertsonari edo erakundeari itzuli beharko diote. Itzultzea edo ukatzea ezinezkoa bada, toki-administrazioaren esku jarri beharko da, ondare-arloan eskumena duen organoaren bitartez, haren xedea kudeatu dezan.

Uko egingo diote beren erantzukizun publikoen eremu espezifikotan kontratatu diren edo objektiboki kontratatuak izan daitezkeen enpresa edo partikularren opariei, ez badute gizalege sozialik edo protokolozko arretarik erakusten.

Ez dute onartuko diruzko edo gauzazko ordainsaririk hitzaldiak emateagatik edo eztabaida-paneletan parte hartzeagatik, jarduera kualifikazioen edo jarduera profesionalen arabera egiten denean izan ezik.

Bidaiei dagokienez, erakunde publiko edo pribatuek, ordezkaritza-kargu publikoaren erantzukizunekin zerikusi zuzena duten gaietan, deitutako jarduera, bilera, jardunaldi edo biltzarretara ofizialki gonbidatuz gero, hirugarrenek bidaia-, hotel- eta mantenu-txartelak ordaintzea baino ez dute onartuko.

5.4 Eredugarritasuna

Leioako Udaleko ordezkari politikoak, bereziki erakundean posizio garrantzitsua dutenak, herritarrei eta erakunde horri zerbitzua ematen dioten gainerako pertsonari begira dauden ispilua dira. Jokabide eredugarri batek ordezkaritza politikoaren prestigioa eta Udalak erakunde gisa duen irudia lagunduko ditu, Leioa markari Gobernu Onarekin eta Administrazio Onarekin zerikusia duten balioekin lagunduz.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Erakundearen barruan giro etikoa izaten lagunduko dute, irudi eredugarria eta haren legitimitatea indartzeko. Lan-giroan konfiantza, errespetua eta elkartasun profesionala nagusituko dira.
- Ez dute Udalak edo haren udal-erakundeek beren esku jartzen dituzten ondasun, baliabide, eta zerbitzuen erabilera desegokia egingo, betetzen dituzten eginkizunak direla eta, eta ez dituzte interes publikoetatik kanpoko behar pertsonalak asetzeko erabiliko.
- Udalaren izen onari, duintasunari edo irudi instituzionalari kalte egiten dion edozein ekintza edo ez-egite saihestuko dute, herritarrek beren sistema instituzionalean duten konfiantza urratzea saihestuz.
- Alkateak konpromisoa hartuko du Leioako biztanle guztiak ordezkatzeko, botoa eman ez dioten hautesleak barne. Ordezkaritza instituzionala eta tokiko autoritatea da, eta legitimitate demokratikotik dator. Horrek esan nahi du bereziki zuzendu eta eutsi behar zaiola karguan jarduteari eta jokabide publiko eta pribatuari.
- Leioako Udaleko ordezkari politikoek uko egin beharko diote edozein ordainsari edo konpentsazio ekonomiko jasotzen duten komunikabideetako solasaldietan parte hartzeari, zuzenean edo zeharka.

5.5 Erantzukizuna

Leioako Udaleko ordezkari politikoek egindako kudeaketatik erantzun beharko dute, bai eta beren eskumen-eremuari eta beren eginkizunei dagozkien erabaki, ekintza edo ez-egiteengatik ere.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Beren eginkizunetan erantzukizun soziala sustatuko dute, konpromiso argia erakutsiz ingurumena babestearekin, lurraldearen antolamendu iraunkorarekin, paisaia eta ondare natural, historiko eta kulturalarekin, garapen sozioekonomikoarekin, udalerrriaren erresilientziarekin eta belaunaldien arteko ekitatearekin.
- Kargua dela-eta ezagutzen dituzten gaien buruzko diskrezio egokia izango dute, eta ezin izango dute lortutako informazioa norberaren edo hirugarrenen onurarako erabili, ez eta interes publikoaren kalterako ere.
- Isilpean gordeko dituzte, baita beren eginkizunak betetzeari utzi ondoren edo kargu publiko izateari utzi ondoren ere, informazio konfidentzial oro, baldin eta informazio hori zabaltzea legez debekatuta badago eta informazio horren berri izan badute.
- Herritarren datu pertsonalen babesa bermatuko dute beren jardueran guztietan, bereziki komunikazioetan eta baliabide elektronikoaren erabileran.
- Erakundeak zibersegurtasuna zaintzeko izendatutako langileek Udalak ezarritako arauak eta gomendioak beteko dituzte.
- Laneko segurtasunari eta osasunari buruzko arauak beteko dituzte, eta arlo horretan jasotzen dituzten gomendioak beteko dituzte.
- Beren jardueren erantzukizuna beren gain hartuko dute, eta, hala badagokio, ez dituzte beren zerbitzura lan egiten duten gainerako langileengana bideratuko, salbu eta kausa objektiboa dagoenean edo eginkizunak eskuordetzea aurreikusten denean.
- Beren eginkizunak, hala badagokio, dedikazio oso eta esklusiboarekin bete beharko dituzte, aplikatzekoa den legerian jasotako baldintzetan.

- Hartutako ebazpen, egintza edo erabakietan neurri horien arrazoi objektiboak azalera eta justifikatu beharko dituzte.
- Etengabe ebaluatu eta gainbegiratu dituzte zerbitzu publikoak eta beren erantzukizun osoa duten politikak, herritarren kalterako izan daitekeen edozein desbideratze eta desoreka saihesteko. Horretarako, udaleko talde teknikoan oinarrituko dira.
- Udalak, kargua dela eta, bere esku jartzen dituen ondasun eta zerbitzuen erabilera desegokia egiteari uko egingo diote.
- Erakundearen eremuan, sortzen ari diren teknologien erabilera arduratsua sustatuko dute, hala nola, adimen artifizialarena, diskriminazioa saihestuz, algoritmoetan oinarritzen diren erabaki guztietan ekitatea ziurtatuz eta komunitatearen ongizatean eta aurrerabidean laguntzen duten kasuetan bakarrik erabiliz, horiek izan ditzaketen alborapenei arreta berezia eskainiz eta horiek mugiarazteko jardunez, printzipio demokratikoekin eta oinarrizko balio etikoekin bat etorriz.

5.6 Errespetua

Leioako Udaleko ordezkari politikoek, herritarrak, udal langileak eta gainerako kargu publikoak zaindu beharko dituzte, pertsonen eska dakiekeen errespetu eta duintasunarekin. Enpatia, kortesia eta hezkuntza balioei jarraituz erlazioatuko dira edozein pertsona edo erakunde edo ordezkariarekin, erakunde publikoa zein pribatua izan.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Elkarrekiko errespetua, aniztasuna, aniztasuna eta emakumeen eta gizonen benetako berdintasuna lehenetsiko dituen giroa sustatuko dute. Ez da onartuko mespretxuzko terminoak erabiltzea, ezta edozein motatako diskriminazio-praktikak egitea ere (generoa, sinesmenak, ideologia, sexu-orientazioa, arraza edo dibertsitate funtzionala).
- Errespetuz eta arreta bereziz tratatuko dituzte Udaleko langileak, bereziki beren eginkizunak betetzen dituzten arloko kideak.
- Neurritz jokatu dute izaera politikoa izan dezaketen gatazka edo arazoaren aurrean.
- Herritarrekin dituen harremanen ezaugarri nagusiak zuzentasuna, adeitasuna, enpatia, asertibitatea, proaktibitatea, duintasuna eta entzute aktiboa izango dira. Bereziki, mespretxuzko terminoak edo irainak erabiltzeari uko egingo diote, hitzezko edo hitzik gabeko hizkuntzaren bidez, arraza-, etnia-, erlijio-, ideologia-, desgaitasun-, adin-, sexu-, hizkuntza- edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozialengatik bereizkeria oro saihestuz.
- Beren eginkizunetan sentsibilitate eta enpatia bereziz jardungo dute pertsona eta/edo kolektibo ahulekin lan egiten dutenean.
- Erakundeko beste pertsona batzuei edo Udalarekin harremana duten pertsonen laneko jazarpena edo jazarpen pertsonala eragiten dien edozein jardura saihestuko dute. Horrelako jardueretarako, urtarrilaren 16ko 157/2024 Ebazpenaren bidez onartutako Laneko gatazkak, laneko jazarpena, sexu-jazarpena eta sexuagatiko edo generoagatiko jazarpena eta laneko indarkeria prebenitzeko eta horiei aurre egiteko prozeduran xedatutakoa beteko da. Jarduera-protokolo bat da, lanean gatazka-egoerak prebenitzeko edo, hala badagokio, desagerrarazteko beharrezkoak diren neurriak ezartzeko helburua duena, eta protokolo horretan aurreikusitako protokoloen eta neurrien arabera jokatu da.

- Udal-gobernuko pertsona guztien artean begirunea eta errespetua agertuko dute, bai Udalean, bai Udaletik kanpo, eta eztabaida publikoan argi eta garbi desadostasuna agertuko dute beharrezkoa denean, baina forma bikainak izango dituzte eta beti irain edo deskalifikazio pertsonal edo politikotik ihes egingo dute.
- Hizkuntza-koofizialtasunaren esparrua erabat errespetatuz jardungo dute. Horretarako, euskara-planean eta Leioako euskararen erabilera-planean ezarritako jokabide-arauak bete beharko dira.

5.7 Eraginkortasuna eta efizientzia

Leioako Udaleko ordezkari politikoek arretaz ekin beharko diote beren udal-jarduera politikoari, betiere eraginkortasun- eta efizientzia-printzipioak kontuan hartuta eta zerbitzu publikoak etengabe hobetzen saiatuz.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Ondasun eta baliabide publikoen erabilera optimizatuko dute, ondasun eta baliabide horien kontserbazioa zainduko dute eta ondasun eta baliabide horiek xahutzea saihestuko du.
- Udalaren finantza-iraunkortasuna bermatuko dute, bere erantzukizunaren eta jarduera politikoaren eremuan esleitutako politika publikoen diseinuan, ebazpenean eta kudeaketan.
- Eskura dituzten baliabide guztiak jarriko dituzte Leioako Udalaren politika publikoak arrakastatsuak izan daitezten emaitzetan eta herritarrengan eragin positiboa izan dezaten.
- Udalak gaitutako kanalak eta espazioak erabiliko dituzte kudeaketa hobetzeko proposamenak egiteko, dagozkien unitateen edo prozeduren eraginkortasun, efizientzia eta ekonomia handiagoa lortze aldera.
- Ahal den neurrian, proposatutako gomendioak ezarriko dituzte, kanpoko berrikuspen edo auditorietatik eratorriak.
- Erakundeetan gerta daitezkeen aldaketekiko hartzaileak izango dira, inplementazioan parte hartuz eta beharrezkoak diren aldaketetara egokituz.
- Helburuak diseinatzeko eta emaitzak lortzeko politika eta kudeaketa bateratzeko tresna gisa erabiliko dute udal-aurrekontua.
- Udalerriko baliabide publikoak arduraz eta efizientzia- eta ekonomia-irizpideekin kudeatuko dituzte. Kasu horretan, aurrekontu errealistak eta doituak diseinatuko dituzte, gastuari eusteko eta zerbitzuen kostua kontrolatzeko politikak ezarriko dituzte, eta herritarrak zergetan zigortzea saihestuko dute, baliabide publikoen kudeaketa txarragatik.
- Barneko zein kanpoko kontrol eta gainbegiratze-jarduerak erraztuko dituzte, eta ez dute oztopatuko kontrol horiek proposatzen duten edozein neurri gauzatzea, behar bezala justifikatuta eta gardentasunez egiten ez badira.
- Helburu estrategikoak zehaztuko dituzte, eta, horien bidez, udal-politika koherentea eta iraunkorra egingo dute, herritarren onerako.
- Sareko lana sustatuko dute, eta, bereziki, informazioaren eta komunikazioen teknologien bidezko politika eta kudeaketa lerrotatuko dituzte.

5.8 Bikaintasuna eta dedikazioa

Leioako Udaleko ordezkari politikoek bikaintasun-irizpideekin ekin beharko diote beren udal-jarduera politikoari, eta zerbitzu publikoaren bokazio irmoa izan beharko dute beti.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Beren gaitasun profesionalak eta pertsonalak etengabeko prestakuntzaren bidez garatuko dituzte, beren karguari dagozkion funtzioei kalterik egin gaberako.
- Beren ezagutzak eta trebetasunak beren ekintza-eremuan gertatzen diren aldaketetara egokituko dituzte.
- Lankidetzeta-lana eta talde-espirtua garatuko dute, erakundearen errendimendu eta emaitza hobekien lortzen laguntzeko, udal-zerbitzu publikoaren erabiltzaileen mesedetan.
- Aktiboki parte hartuko dute Udalak abian jartzen dituen gaitasunak ebaluatzeko prozesuetan edo kudeaketa hobetzeko beste prozesu batzuetan.
- Fitxa profesionalaren datuak egiazkoak eta egiaztagarriak izan beharko dira.
- Karguaren berezko eginkizunak bete beharko dituzte, inplikazio bikainarekin, konpromisoarekin eta etengabeko ahaleginarekin, herritarren eskakizunak erabat betetzen eta zerbitzu publiko hobekien ematen saiatuz.
- Baliabide pertsonalak, teknologikoak edo kudeaketa-prozesuak efizientziaz erabiltzea bilatuko dute.

5.9 Lidergoa

Leioako Udaleko ordezkari politikoek giro egokia sortuko dute erakundearen, inplikazioa, entrega, konpromisoa, leialtasuna eta erakundeko kide izatearen sentimendua sorraraziko dituen erakundearen lan egiten duten pertsona guztien artean.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Lehenetsuna emango diete ikuspegi estrategikoari eta plangintzari, udalerraren arazoei konponbidea eman eta oraingo eta etorkizuneko erronka handiak aurreikusteko.
- Erakundeko pertsona guztiei proiektuarekiko gogo bizia emango diete, eta entrega eta konpromisoa eskatuko diete.
- Lankidetzeta-lana eta talde-espirtua bultzatuko dituzte, erakundearen errendimendua eta emaitzak hobetzen laguntzeko, zerbitzu publikoaren erabiltzaileen mesedetan.
- Egoki irizitako gaiak eskuordetuko dituzte, efizientzia hobetzeko eta herritarrei zerbitzu hobekien emateko.

5.10 Berrikuntza

Leioako Udaleko ordezkari politikoek erakunde osoan sormena sustatuko duen kultura bultzatuko dute. Berrikuntzaren ikuspegitik politika gauzatuz gero, herritarren eskaerei aurrea hartu ahal izango zaie, eta moldagarritasunaren eta erresilientziaren printzipioetatik lan egin ahal izango da.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Berrikuntza beren jardueraren gida nagusietako bat izango da, bai erakundearen bertan, bai betetzen dituzten funtzioen jardun zehatzetan.

- Kudeaketa-kultura bat garatuko dute, proiektuetan, sormenean eta ekimenean inplikatzeari ekarriko duena, bai eta eremu publikoan berrikuntza-praktikak bultzatzea ere.
- Prozedurak eta izapideak sinplifikatzea sustatuko dute, hazkunde ekonomikoa sustatzeko eta karga burokratikoak ezabatzeko, erabiltzaile-esperientzia hobetzeko, herritarrei zerbitzu publikoa emateko bokazioarekin.
- Ezagutza, esperientzia eta jardunbide egokiak partekatuko dituzte erakundeko edo beste administrazio publiko batzuetako beste kide batzuekin.
- Lan-ingurune parte-hartzaileen garapena sustatuko dute, guztiek beren potentziala aprobetxatzeko eta beren talentua eta gaitasunak sortzetikoak edo eskuratuak, optimizatzeko.
- Udal-langileen sormena eta ekimena sustatuko dute, baita horiek kudeatzen dituzten proiektuetan inplikatzeari eta berrikuntza publikoarekiko konpromisoa ere.
- Eraldatzeko, egokitzeko eta beren ibilbidean planteatzen diren metodo eta erronka berrietara etengabe irekitzeko kultura gauzatuko dute.
- Ekintza berritzaileak proiektatuko dituzte, batez ere, pertsonen eta prozesuen kudeaketan eta zerbitzu publikoen kudeaketan.
- Aktiboki parte hartuko dute Lab kulturaren (Leioa HUB) jarduerarekin eta sustapenarekin lotutako esperientzia eta proiektuetan, erakundearen barruan, antolaketa-laborategien edo antzeko ekimenen bidez.
- Adimen artifizialari eta teknologia disruptiboari buruzko etengabeko prestakuntza sustatuko dute Udalean, eta horien balizko inaktu etiko eta sozialak ulertzea sustatuko dute.

5.11 Gardentasuna eta datuen irekiera

Leioako Udaleko ordezkari politikoek beren erabakiak eta ekintzak kanporatuko dituzte, eta herritarrei informazio fidagarria eta osoa eskainiko diete beren erabakietan erabilitako prozedurei, txostenei, azterlanei eta arrazoiei buruz.

Horretarako, honako jokabide-arau hauek kontuan hartu beharko dira:

- Herritarrei ematen zaizkien erantzun edo informazioetan hizkera erraz eta ulergarria erabiltzen saiatuko dira.
- Publizitate aktiboaren printzipioa beteko dute, nor bere arloan gardentasuna bermatzeko, eta, beharrezkoa den neurrian, legezko betebeharrak betetzeaz gain, gardentasun-plusa ematen saiatuko dira.
- Ematen zaizkien informazio-eskaerei erantzun arinak eta behar bezala arrazoituak emango dizkietela bermatuko dute.
- Parte-hartzearen kultura sustatuko dute, ekimenak, proiektuak, planak, estrategiak edo bestelako jarduerak herritarren partaidetza-prozesuen mende jarri.
- www.leioa.eu webguneari eta www.leioazabalik.leioa.net gardentasun-atariaren egitura eta edukiak ezagutuko dituzte, baita administrazio elektronikoaren funtzionamendua ere, informazioa herritarren onurarako aprobetxatzeko.
- Informazio publikoa berrerrabiltzea bultzatuko dute, hazkunde ekonomikoa hobetzeko.

- Datu publikoen irekiera eraginkorra bultzatuko dute, betiere datu pertsonalen babesa errespetatuz.
- Udalak diseinatu eta onartutako komunikazio eta hedapen-estrategiarekin lankidetzan arituko dira, interesgarritzat jotzen den informazioa zabaltzeko, eta informazioa sortzen, planifikatutako ekintzak eta ekimenak komunikatzen eta beren jarduera-eremuarekin lotuta sor daitezkeen zalantzak argitzen lagunduko dute.
- Arduraz erantzungo diete komunikabideek beren eginkizunei buruz egindako informazio-eskaerei, eta, aitzitik, ez dute datu konfidentzialik edo datu pertsonalak babestu beharreko informaziorik emango.
- Herritarrekiko prestasunik onena erakutsiko dute, haien eskaerak konpontzen, haien eskubideen berri ematen, haien kezak eta iradokizunak kontuan hartzen, eta Udalaren zerbitzurako izaera transmititzen saiatuz.
- Gardentasuna sustatuko dute beti, Udalak teknologia berriak erabiltzeari dagokionez, hala nola adimen artifiziala.

6 Leioako Udalaren Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordea

Leioako Udalak Iruzuraren aurkako eta etika publikoko batzordea du eta honako hauek osatzen dute:

- Barne Informazioko Sistemaren organo arduraduna, Iruzuraren aurkako Batzordearen eginkizunak betetzeaz gain, ebazpena eman aurreko prozedura osoaren instrukzioaz arduratuko dira.
Lanpostu hauek osatzen dute:
 - Idazkaritza, 1001/1 FHCN zenbakiduna (Chiara Camarón Pacheco, Sarrerako idazkaria) eta lehendakaria izango dena.
 - Idazkariordea, 1002/2 FHCN zenbakiduna (Eider Sarria Gutierrez da titularra) eta Batzordeko idazkaria izango da.
 - UTB Giza Baliabideen eta Kontratazioaren letradua (Leire Hernando).
- Gainerako kideak:
 - Udal-arkitektoa, 5001/34 zenbakidun (Anton Uncillak egina), lurralde-eremuaren ordezkari gisa.
 - Ekonomialaria, 2002/20 zenbakidun (Jon Bilbaok betetzen du), antolaketa-arloaren ordezkari gisa.
 - IMDko 7201/113 Zuzendaritza (Xanti Pérezek betetzen du), herritartasun arloaren ordezkari gisa.
 - Gizarte Zerbitzuen arduraduna, 6002/92 zenbakiduna (Virginia Velezek betetzen du), herritarren arloaren ordezkari gisa.
- Kanpoko aholkularitza emanez Batzordeari (Batzordeko kide izan gabe) eta harekin etengabe koordinatuta, Barne Kontrolaren arduraduna den Udaleko Kontuhartzaitza, 2001/17 zenbakiko lanpostua (Marta Aguilar, FHCN).

Udal-erakundea osatzen duten gainerako pertsona eta arloekin elkarreragina izatea beharrezkoa denean, Informazioaren Barne Sistemaren ardura duen organoak gauzatuko du, eta, ondoren, Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeari emango dio bere jardueren berri.

Iruzuraren aurkako Batzordearen parte diren eginkizunez gain, Chiara Camaron Pacheco eta Eider Sarria Gutierrez, otsailaren 27ko 2023/859 Ebazpenaren bidez izendatutakoek, 2023/1107P espedientearen esparruan, erantzukideak eta Udal Osotasun Publikoaren Sistema Osoaren

zuzendaritza teknikoaren arduradunak, horrez gain, prozedura osoaren instrukzioa egingo dute ebazpena eman aurretik.

Oharra: bi pertsona herritar sartzen dira, kontuan hartuta dirulaguntzek/hitzarmenek oso garrantzi erlatibo handia duela iruzurraren aurkako planean.

6.1 Funtzioak

Leioako Udaleko Iruzurraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordearen eginkizunak, etika eta jokabide-kode honi dagokionez, honako hauek izango dira:

- Kode hau zabaltzea, barneratzea eta behar bezala betetzea sustatzea.
- Kargu publikoen eginkizunak betetzean jokabide desegokiak agertzea prebenitzea eta, horrela, Leioako Udalaren irudia eta giro etikoa zaintzea.
- Sor daitezkeen zalantza eta dilema etikoak ebaztea, txostenak edo gomendioak eginez.
- Kode honetan jasotako balioak eta jokabide-arauak ez betetzeari buruzko kexak edo salaketak jasotzea.
- Aurreko puntuan aipatutako kexak eta salaketak izapidetzea, eta Leioako Udaleko gobernu-organoei proposamen gisa har dakizkiekeen erabakien bidez ebaztea, dagozkien ebazpenak har ditzaten.
- Batzordeak proposa dezakeen eta Alkatetzak onar dezakeen beste edozein, edo, zuzenean, Alkatetzak ofizioz agintzen diona.

6.2 Iruzurraren aurkako eta etika publikoko batzordeak har ditzakeen neurriak

Leioako Udaleko Iruzurraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeak ofizioz jardun ahal izango du, edo toki-erakundeko edo haren sektore publikoko erakundeko kide den pertsona fisikoak edo pertsona juridikoak horretarako egindako eskaeraren bidez, edo Leioako Udalean jardueraren bat izapidetu duen edo izapidetu nahi duen herritar edo erakunde batek eskatuta.

Leioako Udaleko Iruzurraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeak honako ekintza hauek gauzatu ahal izango ditu:

- Egindako jarduketetan ez bada ikusten kode honetan aurreikusitako ez-betetzirik, horiek artxibatzeke ebazpena emango du, eta ebazpen hori arrazoitua izango da beti.
- Kargu publikodunak kode honetan jasotako balio etikoak eta jokabide-arauak ez betetzea ekarriko duen jokabideren bat ikusten badu, ebazpen bat egingo du, ukitutako pertsonari entzun ondoren, eta honela emango da:
 - Ez-betetzea garrantzi txikiko ondorioztat jotzen bada, gaitzespen-ebazpen bat emango da, eta Leioako Udalaren gardentasun-atarian argitaratuko da www.leioazabalik.leioa.net.
 - Ez-betetzea, dituen ondorioengatik, garrantzitsutzat jotzen bada, Batzordeak ebazpen-proposamen bat egingo du, egiten den erantzukizunari buruzko ohartarazpena eta gaitzespena egiteko, eta horren berri emango dio izendapenaren eta kargugabetzearen arloan eskumena duen organoari, jasota gera dadin.
 - Ez-betetzea, dituen ondorioengatik, oso garrantzitsutzat jotzen bada eta eragin instituzional bereziki larriak baditu, Batzordeak ebazpen-proposamen bat emango du, eta kargu publikoaren dimisioa epatu ahal izango du.
- Ez-betetze bat garrantzi txikikotzat, garrantzitsutzat edo eragin instituzionalak dituen oso garrantzitsutzat kalifikatzeko, jokabide edo jokabide pertsonala ez ezik, bereziki jokabideak irudi instituzionalari eragindako kalte objektiboa ere hartuko da kontuan, eta mailaketa hori proportzionaltasun-printzipioari jarraituz aplikatuko da.
- Nolanahi ere, udaleko kargu publikoari dagokio dimisioa ematea edo, hala badagokio, kargua uzteko ahalmen diskrezionala hartzea. Iruzurraren aurkako eta Etika Komitearen proposamenak ez dira lotesleak. Nolanahi ere, haien erabakiak edo proposamenak Leioako

Udalaren gardentasun atarian argitaratuko dira, www.leioazabalik.leioa.net, eta beharrezkoa den zabalkunde osagarri guztia emango zaie.

- Larritasun bereziko kasuetan administrazio-zehapen bat egon badaiteke, Batzordeak espedientea eta emandako txostenak organo eskudunari helaraziko dizkio, hala badagokio, dagokion diziplina-espedientea has dezan.

Batzordea komenigarritzat jotzen duen aldi guztietan bilduko da, eta, nolana ere, urtean bitan, sei hileko bakoitzeko lehen hilabetean. Batzordearen bilerak egin aurretik, Informazioaren Barne Zerbitzuaren organo arduraduna, haren ordezkari gisa, erakundearen Barne Kontroleko organoarekin bilduko da, bien artean koordinatutako jardun-ildoari eusteko eta bakoitzaren jardun-eremuan sortzen diren sinergieiei ahalik eta etekin handiena ateratzeko, udal-kudeaketan legezketasuna, eraginkortasuna eta efizientzia betetzeko estandarrak maximizatzeko. Jarduerak gardentasunaren gehieneko estandarren esparruan txertatzeko, Batzordearen bilerak hurrengo urteetarako egingo den Egutegi Instituzionalean sartuko dira.

7 Berrikustea eta eguneratzea

Kode hori dokumentu bizia eta dinamikoa da, eta Iruzuraren aurkako eta Etika Publikoko Batzordeak aldian-aldian berrikusiko du, eguneratuta edukitzeko.

Kode hori indarrean egongo da baliogabetzea edo aldatzea onartzen ez den bitartean. Berrikuspenak eta aldaketak Alkatetzak Idazkaritza arloa bultzatzeko izendatutako pertsonak proposatuta egingo dira.

Dokumentu honen aldaketa eta eguneratze bakoitza onartzeko eskumena duen organo berak egin beharko du.